

VERENIGINGS NIEUWS

Algemene Ledenvergadering VZZ

Op zaterdag 6 april 1996 zal de Algemene Ledenvergadering van de VZZ plaatsvinden. Dit gebeurt, net als in 1995, in café Zeezicht, Nobelstraat 2 in Utrecht. Houdt deze dag alvast vrij.

Op het programma staan twee belangrijke gebeurtenissen, nl. een voorstel voor een nieuwe lidmaatschapstructuur naar aanleiding van de toetreding van de Vleermuiswerkgroep Nederland (VLEN/svo), en de inauguratie van de nieuwe voorzitter van de VZZ.

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van 8 april 1995 werd gesproken over de toetreding van de VLEN/svo tot de VZZ. De VLEN/svo wil graag een werkgroep worden van de VZZ, maar verbindt daar de voorwaarde aan dat de lidmaatschapstructuur van de VZZ verandert en dat er een Bestuursraad wordt opgericht. In 1994 had de ALV van de VZZ reeds besloten dat er iets moest veranderen aan de lidmaatschapstructuur, maar in de loop van drie jaar. Dit proces wordt nu versneld door de mogelijke toetreding van de VLEN/svo.

De Bestuursraad is inmiddels ingesteld en is in 1995 twee keer bijeen geweest. De Bestuursraad bestaat uit afgevaardigden van de diverse geledingen van de VZZ: werkgroepen en redacties van de tijdschriften. Zij adviseert het bestuur en de Algemene Ledenvergadering over verenigingsaangelegenheden. De Bestuursraad is onder andere betrokken bij het formuleren van een nieuwe lidmaatschap-

structuur. In de loop van 1995 hebben de besturen van de VZZ en de VLEN/svo een voorstel voor een nieuwe lidmaatschapstructuur op papier gezet. Deze als 11 november

a.s. aan de Bestuursraad worden voorgelegd, waarna het voorstel aan de Algemene Ledenvergadering van 6 april 1996 kan worden voorgelegd.

Tijdens de ALV in 1995 gaf Sim Broekhuizen te kennen af te willen treden als voorzitter van de VZZ. Op dat moment was geen opvolger voorhanden en bleef Sim ad interim voorzitter. Ondertussen is een kandidaat gevonden: Frans Ellenbroek, directeur van het Noordbrabants Natuurmuseum. Tijdens de ALV van 6 april a.s. zal Frans de voorzittershamer van Sim overnemen.

Vleermuizen en VZZ

Op zaterdag 11 november 1995 houdt de Vleermuiswerkgroep Nederland (VLEN/svo) haar jaarlijks donateursdag met als thema 'vleermuisbescherming'. De dag wordt voorafgegaan door een bijeenkomst van de Bestuursraad van de VZZ. Het evenement vindt plaats in de 'oude Mariakerk' van Deventer, gelegen aan de Nieuwe Markt, op 15 minuten lopen van het station.

PROGRAMMA:

9.15	Ontvangst
9.30-10.30	Bestuursraad van de VZZ
10.30	Begin VLEN-dag: koffie & thee
11.00-13.00	Ochtendprogramma VLEN-dag: Korte inleiding - Jan Buys (dagvoorzitter) Opvang van zieke vleermuizen - Peter Twisk Zoogdiermonitoring - André Kaper Kerkzolderonderzoek - Jan Wondergem
13.00-14.30	Lunch: Gelegenheid tot het bezoeken van enige stands.
14.30-16.30	Middagprogramma VLEN-dag: Drie workshops (onderwerpen onder voorbehoud): - over vleermuisbescherming in woonhuizen en het opvangen van klachten - aanleg van kunstmatige winterverblijven. - nog vast te stellen Presentatie van de workshopresultaten.
16.30-17.00	Prijsuitreiking: Uitreiking van de 'Plecotus' aan de beheerders van het Rimburbos
17.00	Afsluiting met borrel.

Themadag Herintroductie

Op allerlei manieren probeert men in Nederland en België de natuur te herstellen. Tot op zekere hoogte lukt dit, maar het spontaan terugkrijgen van uitgestorven dier- en plantesoorten gaat niet zo gemakkelijk. Om die dieren en planten te helpen worden ze van elders gehaald (uit buitenlandse populaties of uit fokcentra) en hier uitgezet. Over deze herintroducties organiseren de Van

Is de tijd rijp voor herintroductie van de otter? Foto Jaap Mulder

Tienhovenstichting, het Staatsbosbeheer en de VZZ een themadag.

De themadag vindt plaats vrijdag 15 december op een nog onbekende lokatie in Flevoland. Voor meer informatie kunt u terecht bij het Secretariaat van de VZZ, telefoon 030-2544642 (NL).

Publicatiefonds Lutra

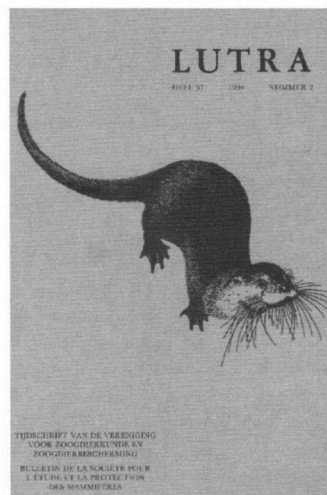
In 1994 is het Publicatiefonds Lutra opgericht met als doel het voortbestaan van het tijdschrift Lutra veilig te stellen. Lutra, een uitgave van de VZZ, is het enige wetenschappelijke

ZOOGDIER nummer 2, of 3?

De ontwikkelingen bij Zoogdier gaan zo snel dat ze zichzelf voorbij loopt. Voor u ligt het nummer dat eigenlijk bedoeld was als nummer 3 van 1995. Hoewel het nu wordt uitgebracht als nummer 2, is het dus toch mooi op tijd! Overigens is dit nummer, bij afwezigheid van Jaap Mulder, verzorgd door Reinier Akkermans. Het oorspronkelijk

ke nummer 2 is een themanummer over de Rode lijsten die in Nederland en Vlaanderen zijn uitgekomen. De productie hiervan kost beduidend meer tijd dan de redactie had verwacht. Dit speciale nummer verschijnt dus (binnenkort!) als nummer 3. Onze excuses hiervoor.

De redactie van Zoogdier

tijdschrift over in het wild levende zoogdieren in de Benelux. Lutra is bijna net zo oud als de VZZ en vormt sinds het begin van haar bestaan het enige medium waar niet alleen wetenschappers, maar ook leken over hun zoogdierkundig onderzoek kunnen publiceren. De artikelen in Lutra gaan dieper in op de materie dan die in het populair-wetenschappelijke

Zoogdier. Voor de Nederlandstalige zoogdierwetenschapper vormt Lutra een belangrijke informatiebron die niet gemist kan worden. Lutra verschijnt tweemaal per jaar.

Als U geen lid bent van de VZZ, maar slechts geabonneerd bent op Zoogdier, kent U Lutra misschien niet. U zou in dat geval VZZ-lid kunnen worden of een apart abonnement

kunnen nemen op Lutra. U kunt Lutra echter ook steunen door geld over te maken naar *rekeningnummer 3090408 van de Postbank, ten name van de Stichting Publicatiefonds Lutra, Almelo*. Voor een abonnement op Lutra kunt u zich opgeven bij het Secretariaat van de VZZ, Emmalaan 41, 3581 HP Utrecht, telefoon 030-2544642.

Zomerkamp Pieniny 1995

Het zomerkamp van de VZZ heeft dit jaar plaatsgevonden in het Nationale Park Pieninski in Zuidoost-Polen. De Pieniny vormen een kleine bergketen op de grens met Slowakije. Het is een kalkgebergte, waar de rivier Dunajec zich door diepe kloven een weg baant. De Tzry Korony (982 meter) vormen de hoogste toppen. Het Nationale Park bestaat voor het grootste deel uit sparren- en beukenbossen. Bijzonder fraai zijn de 'podhales': bergweiden die slechts éénmaal per jaar (in augustus) door de boeren worden gemaaid. De rijkdom aan bloemen en vlinders is hier indrukwekkend.

Van Poolse zijde namen Roman Guriak, Rafal Szkudlarek en Renata Paszkiewicz deel aan het kamp. Roman is directeur van de natuurbeschermingsorganisatie Pro Natura, Rafal en Renata zijn studenten uit Wroclaw, die zich intensief met vleermuisonderzoek bezig houden. Rafal houdt zich in het bijzonder bezig met onderzoek aan de kleine hoefijzerneus. In de omgeving van ons kamp zijn verschillende kolonies van deze soort. Hij bestudeert onder andere het vlieggedrag van de kolonie in Jaworki, voor zover bekend de grootste kolonie in Polen (130 exemplaren). Deze kolonie bevindt zich op een kerkzolder. Het opsporen van vliegroutes en jachtgebieden vormde één van de vaste onderdelen van het kamp. Slechts een deel hiervan was

Fotoexcursie of zoogdierexcursie.
Foto Kees Canters

bekend. Door gedurende twee avonden met de hele groep te posten op strategische plaatsen, werd een stukje van de puzzel opgelost. Schitterend om ze op enkele decimeters hoogte langs houtwallen te zien vliegen! Soms vlogen ze dwars door dichte boomkronen, waar wellicht ook gejaagd werd. Het bleek dat een deel van de kolonie in kloven jaagt, waarbij kleine grotjes als eetplaats dienen.

De 'vleeders' besteedden verder veel tijd aan de rond straatlantaarns jagende vleermuizen. Met zekerheid werden dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, vale vleermuis (1 exemplaar op een kerkzolder), baardvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis, groot-

oorvleermuis, laatvlieger en tweekleurige vleermuis vastgesteld. De laatste soort komt in Nederland niet voor. Mogelijk is ook de zeldzame noordse vleermuis waargenomen. De soort is in dit gebied niet bekend, maar er zouden er verschillende rondvliegen. Ten tijde van het schrijven van dit verslag is er nog geen uitsluitel over deze determinatie. Verrassend was het jagen van - waarschijnlijk - franjestaarten rond straatlantaarns.

Ook het muizenonderzoek verliep buitengewoon succesvol. Binnen de parkgrenzen mochten we niet vangen, maar daarbuiten waren ook mooie lokaties: een natte bloemrijke heiling, een gemengd bos, een kleinschalig akker- en hooiland, enkele ruïnes en een verwilderde boomgaard. Er werden maar liefst 14 soorten gevangen. Leuk waren de vangen van hazelmuizen in de in

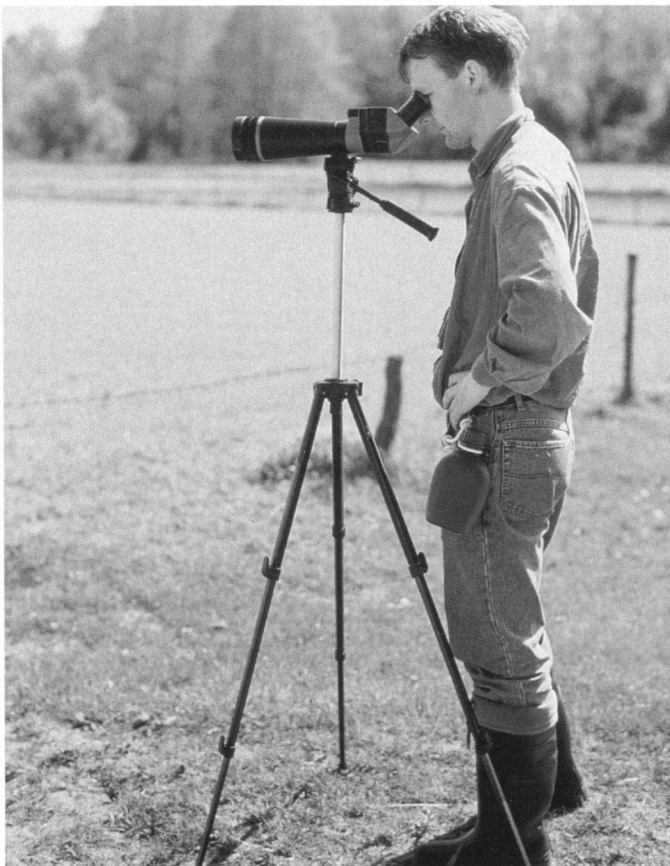
fruitbomen geplaatste Shermanvallen. Speciale hazelmuis-excursies werden georganiseerd naar een helling waar in de loop van de week steeds meer nestjes werden gevonden. Verscheidene deelnemers grepen hun kans om deze 'zeehondjes onder de muizen' posierend voor hun nest te fotograferen. Bijzondere vangsten betroffen verder Millers' waterspitsmuis, brandmuis, ondergrondse woelmuis, grote bosmuis en een alpenspitsmuis. Veel bijzondere muizen logeerden een dagje op de kampplaats, zodat alle freaks foto's konden maken. Verrassende bijvangsten waren adder, groene pad en springkikker.

Spontaan georganiseerde excursies voerden de deelnemers per vlot en te voet door het nationale park. Hierbij was veel aandacht voor andere zoogdieren (marterachtigen, relmuis, hoefdieren), maar ook voor vogels (zwarte ooievaar, schreeuwarend, oehoe, oeraluil, drieteenspecht) en reptielen en amfibieën (ringslang, geelbuikvuurpad).

Al met al een zeer geslaagd zomerkamp met een prettige onderlinge sfeer. Met dank aan de organisatoren!

*Namens alle kampdeelnemers,
Minne Feenstra*

TOOG-dag PGO

In Nederland en België lopen sinds jaar en dag vele mensen rond in de natuur die alles wat ze zien noteren, tellen en soms doorgeven aan een regionale of landelijke organisatie. Anderen beperken zich tot een bepaalde organismegroep, bijvoorbeeld vissen of zoogdieren of korstmossen. Maar ook zij geven hun waarnemingen veelal door aan een organisatie die de waarnemingen gebruikt om een beeld te krijgen van populatieontwikkelingen. Voor elke organismegroep bestaat er wel zo'n overkoepelende organisatie. Die organisaties zijn verenigd in het zogenaamde PGO-Overleg, waar 'PGO' staat voor Particuliere Gegevensverzamelende Organisaties. Elke PGO organiseert jaarlijks bijeenkomsten waar de waarnemers kennis en ideeën uitwisselen. Omdat de

Een algemene zoogdiersoort: de vogelwaarnemer.

Foto Dennis Wansink

Onderzoeksverslagen IBN

Er is in de loop der jaren veel onderzoek gedaan naar zoogdieren. Al die onderzoeken zijn vastgelegd in verslagen. Vooral het Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek (IBN, voorheen RIN) is erg actief geweest op dit terrein. De VZZ is sinds kort in het bezit van de verslagen van het IBN. Het gaat in totaal om dertig titels, lopend van 1957 tot en met 1984. Een lijst met alle titels en de prijzen is verkrijgbaar via het Secretariaat van de VZZ, Emmalaan 41, 3581 HP Utrecht, 030-2544642 (NL).

meeste waarnemers, naast hun eigen organismegroep, ook andere organismen zien organiseert het PGO-Overleg dit jaar een gezamenlijke bijeenkomst voor alle waarnemers. Deze bijeenkomst vindt plaats op zaterdag 9 december in de Flint in Amersfoort.

Verspreid in de Flint zullen organisaties als VZZ, SOVON, FLORON, Vlinderstichting, RAVON, VLEN/svo, EIS-Nederland en velen anderen laten zien waar ze mee bezig zijn en hoe men aan de lopende projecten kan deelnemen. 's Morgens zijn er lezingen over de resultaten die de afgelopen jaren geboekt zijn. Noteer de datum alvast in uw agenda.

Nieuwe telefoonnummers

Op 10 oktober 1995 worden alle telefoonnummers in Nederland gewijzigd, dus ook dat van de VZZ. Het nieuwe nummer is: 030-2544642. Vanaf heden is dit ook het telefoonnummer van de Vleermuiswerkgroep Nederland/svo. Achter dit telefoonnummer schuilen aardige vrijwilligers die antwoord kunnen geven op al uw vragen over vleermuizen en andere zoogdieren. De VZZ is ook per fax bereikbaar. Het faxnummer is 030-2518467.

Livetraps te huur. Foto Jacques van der Neut

Livetraps

Via de Veldwerkgroep van de VZZ zijn muizenvallen van het type Longworth te huur. De verhuurprijs bedraagt 10 cent per val per nacht. Voor meer informatie kunt u terecht bij Floor van der Vliet, 020-6828216 (NL).

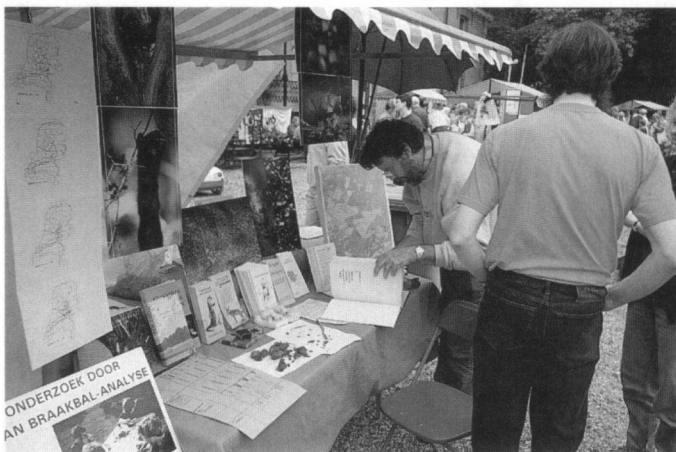
Versterking redactie Zoogdier
De redactie van Zoogdier zoekt enkele enthousiaste mensen voor de versterking van de redactie van Zoogdier. Het werk bestaat uit het verzamelen en bewerken van artikelen, zo mogelijk het zelf schrijven van (korte) bijdragen, boekbesprekingen en dergelijke, en het medebepalen wat er in Zoogdier opgenomen wordt en waar we met het blad heen willen. Vind je dat leuk werk, neem dan contact op met Jaap Mulder, De Holle Bilt 17, 3732 HM De Bilt, telefoon 030-2203158 (NL) of met Dirk Criel, Zottegemstraat 2, 9688 Schoris, telefoon 055-456610 (B).

Het VZZ-Promotieteam

Elk jaar, met name in het voor- en najaar, reist het VZZ-Promotieteam door Nederland om de Nederlandse burger te informeren over het voorkomen van wilde zoogdieren in Nederland. Er worden heel wat kilometers verreden, wat natuurlijk niet zo goed is voor het milieu, waar diezelfde zoogdieren van afhankelijk zijn. Het Promotieteam is daarom op zoek naar mensen die in hun regio reclame willen maken voor zoogdieren en de VZZ, door bijvoorbeeld een stand te bemannen. Behoor jij tot die mensen neem dan contact op met Albert Oldenhof, Smedestraat 45, 2011 RE Haarlem, telefoon 023-5424812 (NL). Deze oproep geldt eens te meer voor Belgen, want tot nu toe is het Promotieteam in België nog niet actief geweest, omdat de afstand te groot was.

Het VZZ-promotieteam in actie.
Foto Dennis Wansink

Giften, erfstellingen en legaten

De VZZ is een instelling die zich inzet voor het algemeen belang. Dit heeft positieve gevolgen voor het krijgen van giften, erfstellingen en legaten.

Onder bepaalde omstandigheden zijn giften in Nederland (niet in België) aftrekbaar van

de belasting. Voor de VZZ zijn giften tot f 7272 (BF 145.000) vrij van schenkingsrecht. Over hogere bedragen wordt 11% belasting geheven. Giften kunnen worden overgemaakt op rekening 203737 van de Postbank (Nederland) of op

rekening 000-1486269-35 van de Postchecks (België).

Het is ook mogelijk om de VZZ te steunen door middel van nalatenschappen en legaten. Voor nadere informatie hierover kunt u terecht bij uw notaris.

De VZZ-winkel

Het assortiment publicaties dat aanwezig is in de VZZ-winkel stijgt gestaag. Dit voorjaar zijn vijf VZZ-publicaties uitgekomen: 'Muizen en beheer in de duinen' van Floor van der

Vliet, 'De noordse woelmuis, de waterspitsmuis en de dwergmuis in Friesland' van Vincent Martens en drie rapporten over

De 'koopwaar' van de VZZ.

boommarters. Ook het boekje 'Roofdieren van België en Nederland' van onze redacteurs Dirk Criel en Reinier Akkermans is verkrijgbaar bij de VZZ. Kom eens langs in Utrecht, of bezoek de manifestaties, waar de VZZ met een stand aanwezig is (zie agenda). U kunt de publicaties natuurlijk ook bestellen. Hieronder volgt een prijslijst.

Enkele prijzen

Atlas van de Nederlandse zoogdieren, S. Broekhuizen et al. (red.), 3e druk, 1992, 336 pp. Prijs f 45,- (f 37,50) of BF 900 (BF 750).

Zoogdieren van West-Europa, R. Lange et al. (red.), 1994, 400 pp. Prijs f 52,50 (f 44,95) of BF 1050 (BF 899) voor leden, f 57,50 (f 49,95) of BF 1150 (BF 999) voor niet-leden.

Roofdieren in België en Nederland, R. Akkermans & D. Criel, 1986, 64 pp. Prijs f 15,- (f 10,-) of BF 300 (BF 200).

Basisrapport Rode Lijst van de Nederlandse zoogdieren, H. Hollander & P. v.d. Reest, 1994, 96 pp. Prijs f 10,- (f 5,-) of BF 200 (BF 100).

Zoogdieren langs de waterkant, symposiumverslag, D. Wansink & W. Lanting (red.), 1994, 72 pp. Prijs f 15,- (f 10,-) of BF 300 (BF 200).

Muizen en beheer van duingrasland in de Amsterdamse Waterleidingduinen, F. v.d. Vliet, 1995, 25 pp. Prijs f 12,50 (f 10,-) of BF 250 (BF 200). **Nieuw**

De noordse woelmuis in Waterland en de Zaanstreek, F. v.d. Vliet, 1993, 30 pp. Prijs f 10,- (f 7,-) of BF 200 (BF 140).

De noordse woelmuis, de water-

spitsmuis en de dwergmuis in Friesland, V. Martens, 1995. Prijs f 11,- (f 7,50) of BF 220 (BF 150). **Nieuw**

Rust- en nestplaatskeuze bij boommarters; een literatuurstudie, T. Baarspul, 1995, 24 pp. Prijs f 7,- (f 4,-) of BF 140 (BF 80). **Nieuw**

Boommarters in de Drents-Friese Wouden, P. vd Leer (red.), 1995, 34 pp. Prijs f 10,50 (f 7,50) of BF 210 (BF 150). **Nieuw**

Marterpassen III, Nieuwsbrief 1994, WBN-VZZ, 1995, 76 pp. Prijs f 12,50 (f 10,-) of BF 250 (BF 200). **Nieuw**

Zoogdiermonitoring, een haalbaarheidsstudie, R. de Wijs, 1994, 84 pp. Prijs f 12,50 (f 8,50) of BF 250 (BF 170).

Kleine marters in de polder, N. Jonker & J.L. Mulder, 1994, 25 pp. Prijs f 7,50 (f 5,-) of BF 150 (BF 100) voor leden, f 10,- (f 7,50) of BF 200 (BF 150) voor niet-leden.

Vossen, J.L. Mulder, 1993, 22 pp. Prijs f 5,- (f 3,-) of BF 100 (BF 60).

De das, bibliografie van literatuur t/m 1993, J. Vink, 1993, 62 pp. Prijs f 15,- (f 10,-) of BF 300 (BF 200).

Oude nummers Zoogdier f 5,- (f 2,50) of BF 100 (BF 50).

Oude nummers Lutra f 7,50 (f 5,-) of BF 150 (BF 100).

Poster 'Onze roofdieren' met mooie foto's van Johan de Meester en Dick Klees. Prijs f 15,- (f 10,-) of BF 300 (BF 200).

T-shirt met opschrift VZZ, kleuren rood, groen en wit; maat XL. Prijs f 25,- (f 20,-) of BF 500 (BF 400).

De eerstgenoemde prijs geldt voor toezending per post. Het bedrag tussen haakjes is de prijs op stands en afgehaald op het kantoor van de VZZ. Bestellen kan door overmaking van het eerste bedrag op rekening 203737 van de Postbank (Nederland) of op rekening 000-1486269-35 van de Postchecks (België), onder vermelding van de titel.